

de eerste soort zijn ze vaak sterk gekleurd, bruin met iets olijf, de tweede soort heeft hyphen, die kleurloos zijn tot licht geelgroen. De sporen van beide soorten lijken veel op elkaar, ze zijn cilindrisch, gebogen, glad en met korrelige inhoud. De maten zijn van *A. mesenterica* 12-16 x 5,3-6,7 μ (Vogelenzang) en 16-20 x 5,5-6,7 μ (Hondsdonk), van *H. auriculajudae* 18,5-22 x 5,3-6,7 μ . De sporen van het gewone Judasoor zijn dus iets groter, maar veel verschil zit er niet in.

Wat de verspreiding van *A. mesenterica* betreft, Donk (1) vermeldt Kampen (op iep), Zuid-Beveland en Leiden. In de diverse jaargangen van *Fungus* vinden we nog Middelburg, Goes, Aerdenhout en Beesd (Gld.). Daar komt nu dus nog de Hondsdonk bij (10-2-1968, 15-11-1970 en winter 1971/72).

Veel waarnemingen zijn er dus nog niet en het is altijd de moeite waard om er in het winterhalfjaar naar uit te kijken. Bij zacht en vochtig weer zijn ze op hun fraaist!

Voor diegenen, die geïnteresseerd zijn in taxonomie zij nog verwezen naar het artikel van Donk (2), waarin de auteur alle synoniemen vermeldt en tevens uitvoerig zijn visie uiteenzet, waarom onze Judasoren in verschillende geslachten thuishoren.

Literatuur:

1. Donk, M.A. (1931). Revisie van de Nederlandse Heterobasidiomycetae en Homobasidiomycetae-Aphylllophoraceae - Mededelingen van de Nederlandse Mycologische Vereeniging:18-20: 104.
2. Donk, M.A. (1966). On European Heterobasidiae - *Persoonia* 4 (2): 209-210.

Mykochromie

J.A. Stalpers
J.F. Kennedylaan 111, Baarn

R.A. Samson
van Speyklaan 13, Baarn

Eind 1972 werd het Centraalbureau voor Schimmelcultures te Baarn bezocht door mevr. P.M. Goubitz-van Os met twee stukjes rood hout en een probleem. De stukjes hout waren aangetast door schimmels, die duidelijk verantwoordelijk waren voor de rode kleur. Het probleem was uiteraard de identifikatie. Bij nader onderzoek bleken het twee verschillende soorten te zijn, waarvan één *Peniophora* (*Phanerochaete*) *sanguinea* was, een lid van de familie der Corticiaceae met prachtige rode rhizomorfen. De andere schimmel, die geen vruchtlichaam vormde, kon niet op naam worden gebracht. Mevrouw Goubitz was geïnteresseerd in de naam omdat zij bezig was een boek te schrijven over het verven met plantaardige kleurstoffen (verschijnt dit

voorjaar bij Cantecleer, De Bilt) en zij het rode hout gebruikte om wol mee te verven. Wij roken een interessant artikeltje voor Coolia en maakten een afspraak voor een interview.

Nu zijn er uit de literatuur wel meer paddestoelen bekend, waaruit verf bereid wordt. De beroemdste is ongetwijfeld de "Indian paint fungus", *Echinodontium tinctorium*, een polypoor, die door de Indianen o.a. voor hun oorlogskleuren werd gebruikt.

Na enkele onnodige omzwervingen in de binnenstad van Hilversum werden we door mevr. Goubitz ontvangen in een gezellige kamer, die behangen was met wandtapijten, zelf geweven met eigengeverfde wol in zeer uiteenlopende motieven. Zij vertelde ons, dat ze haar motieven ontleende aan de natuur of aan primitieve afbeeldingen (een tapijt was bv. geïnspireerd op berkeschors, begroeid met mossen en lichenen, een ander was een artistieke imitatie van de beroemde rotstekeningen van Lascaux), en voegde er aan toe, dat het een beetje kaal was, aangezien haar mooiste dingen tentoongesteld waren.

Met "plantaardig verven" was ze begonnen na het lezen van een boekje van Violette Thurstan, waarin wat recepten stonden, maar al gauw begon ze zelf te experimenteren met allerlei plantaardig materiaal, ook met paddestoelen. De recepten bleken verrassend eenvoudig.

De gewone aardappelbovist, *Scleroderma citrinum* (= *S. aurantium* = *S. vulgare*) geeft de schapewol een prachtige goudbruine kleur na de volgende behandeling: Men kookt de rijpe aardappelbovisten in water (ongeveer één kilo op vier liter) ongeveer een half uur en laat dit afkoelen. De wol (200 - 300 gram) wordt aan dit mengsel, dat niet tevoren gezeefd wordt, toegevoegd en hierin gedurende 45 tot 60 minuten gekookt. Na spoelen hebt u duurzaam geverfde wol, gegarandeerd kleurecht. De verkregen kleur kan beschouwd worden als de basiskleur. Door toevoegen van verschillende chemikaliën kan hieruit een skala van kleuren worden verkregen. Voegt men bv. kopersulfaat (blauw) toe vóór het koken van de wol, dan is het eindresultaat niet goud-bruin, maar donkerbruin en met kaliumbichromaat (oranje) wordt de wol berber. Al dan niet toevoegen van tinchloride, dat de kleuren feller maakt (vooral geeltinten), ijzersulfaat (groenig), dat bruintinten aksentueert of beitsmiddelen geeft een groot aantal combinatiemogelijkheden (en evenveel tinten).

Het bovengenoemde rode hout (in een pan met zoveel water, dat het hout net onder staat) geeft een oranje-gele kleur, de berkezwam (*Piptoporus betulinus*) een geelbruine en de draadvormige knotszwam (*Clavaria juncea*) een warme goudbruine kleur. Voor de lichenologen onder ons: ook met *Pseudevernia* (*Evernia*, *Parmelia*) *furfuracea* kunnen prachtige resultaten worden geboekt.

Welke pigmenten verantwoordelijk zijn voor de kleuring is ons niet bekend. De in de literatuur vermelde organische verbindingen, die uit bovengenoemde schimmels zijn verkregen, blijken alle kleurloos te zijn.

Mevrouw Goubitz verzekerde ons, dat zij altijd bereid is om belangstellenden advies te geven en daarom geven we u graag haar adres: Siemensstraat 15, Hilversum.